

FÓRUM

A FELSZÓLALÁS INTÉZMÉNYÉNEK A MAGYAR SZABADALMI JOGBA TÖRTÉNŐ BEVEZETÉSÉRŐL*

A MAGYAR IPARJOGVÉDELMI ÉS SZERZŐI JOGI EGYESÜLET GYÓGYSZERIPARI MUNKABIZOTTSÁGÁNAK ÁLLÁSFOGLALÁSA

A Magyar Iparjogvédelmi és Szerzői Jogi Egyesület Gyógyszeripari Munkabizottsága (a továbbiakban: munkabizottság) foglalkozott a felszólalás intézménye magyar szabadalmi jogba történő bevezetésének lehetőségével és az alábbi javaslatot teszi az elnökség felé:

A munkabizottság javasolja a felszólalás intézményének bevezetését a nemzeti úton történő szabadalmi oltalom megadására irányuló eljárásba.

A javaslat szerint felszólalást a Magyar Szabadalmi Hivatal (továbbiakban: MSZH) előtt folyó szabadalmaztatási eljárás során lehet tenni azután, hogy az MSZH hivatalos lapjában meghirdette a szabadalmi leírásnak, az igénypontnak és rajznak a megadás alapjául szolgáló változatát, de még a megadó határozat meghozatala előtt. A meghirdetés tulajdonképpen nem más, mint az eddig csak a bejelentőnek megküldött szabadalmi leírás, igénypont és rajz a megadás alapjául szolgáló változatának közzététele, így erre vonatkozóan a közzététel szabályai alkalmazhatók. A javaslat szerint a felszólalásnak az alábbi jellemzőkkel kell bírnia:

- a) az MSZH előtt indítható;
- b) bárki által;
- c) a szabadalmi leírás, az igénypont és a rajz megadás alapjául szolgáló változatának az MSZH által a Szabadalmi Közlöny és Védjegyértesítőben történő meghirdetése után;
- d) a felszólalás alapja az érdemi vizsgálat során vizsgált feltételek hiánya lehet [Szt. 74. § (2) bek.];
- e) írásban benyújtandó, az okok felsorolásával és részletes indokolással;
- f) felszólalás a meghirdetéstől számított 3 hónapon belül nyújtható be;
- g) a felszólalási eljárás a felszólalásra nyitva álló határidő letelte után indul;
- h) a határidő letelte után további okokkal nem egészíthető ki a felszólalás;
- i) a határidő letelte után visszavont felszólalások hivatalból elbírálandók;
- j) ugyanazon ügyben érkezett több felszólalást egy eljárásban kell elbírálni;
- k) az ügyben az MSZH 3 tagú tanácsa dönt;

* www.mie.org.hu

- l) a tanácsban nem vehet részt a felszólalással érintett szabadalom elbírálója;
- m) az eljárás lefolytatására a megsemmisítési eljárásra vonatkozó szabályok (Szt. 80–81. §-ok) megfelelően irányadóak;
- n) a felszólalás elbírálásáig érdemi határozat (megadó vagy elutasító) nem hozható;
- o) a felszólalás elbírálásakor hozott döntés lehet: 1. a felszólalás elutasítása (azaz az eljárás folyik tovább a jelenlegi rend [Szt. 77.§ (2)–(4) bek.] szerint); 2. a felszólalásnak helytadás (azaz a bejelentés elutasítása); 3. részleges helytadás;
- p) jogorvoslat: a döntés ellen fellebbezni az MSZH erre a célra létrehozandó tanácsánál lehet, az itt született döntés ellen sem tovább fellebbezni nem lehet, sem megváltoztatási kérelemmel élni. Az itt született döntés ugyanolyan lehet, mint az elsőfokon hozott (lásd előző pont). A felszólalási procedúra lezárásával annak figyelembevételével meghozott MSZH érdemi határozat ellen természetesen a jelenleg szabályozott módon (Szt. 85. §) lehet megváltoztatási kérelemmel élni.

A felszólalás bevezetése az észrevételt nem szüntetné meg, azt a jelenleg szabályozott formában lehetne megtenni továbbra is, a szabadalmi leírás, az igénypont és a rajz a megadás alapjául szolgáló változatának az MSZH által a Szabadalmi Közlöny és Védjegyértésítőben történő meghirdetéséig.

Indokolás

A felszólalás intézményének bevezetését az alábbi indokok alapján tartjuk szükségesnek.

1. A nemzeti és az európai úton folyó eljárások közelítése

Magyarországon 2003. 01. 01. óta kétfajta magyar szabadalom van érvényben, az európai úton engedélyezett és az MSZH által megvizsgált és megadott magyar szabadalom. Az európai szabadalmak esetében lehetőség van a felszólalásra. A nemzeti úton megadott szabadalmak esetében ez jelenleg nincs meg, ami sérti az egyenlő elbírálás elvét. Meg kell említeni, hogy az európai szabadalmi rendszerben a felszólalás több jellemzőjében jelentősen eltér a jelen javaslatban foglaltaktól. Az európai szabályozás azonban nem vehető át teljesen változatlan formában, mivel a magyar felszólalást a magyar nemzeti jog keretei közé kell beilleszteni. A javaslat kidolgozása során igyekeztünk a magyar felszólalási eljárást a lehető legjobban közelíteni az európaihoz, ám ez bizonyos pontokon nem lehetséges. Így például az európai szabályozásban a felszólalás a szabadalom megadása után nyújtható be. Ha a magyar felszólalás is hasonlóképpen csak a megadó határozat után lenne benyújtható, az eljárás lényegében egy már létező magyar jogintézménnyel, a megsemmisítési eljárással lenne azonos (ami viszont európai szinten nem létezik). A munkabizottság vitájában felmerült,

hogy a felszólalások jellemzően a megadás után kerülnek benyújtásra, míg a megsemmisítések később, mintegy 10 év elteltével, ez a különbség azonban nem indokolná azt, hogy két, tartalmában és formájában is egyenértékű eljárás létezzen.

2. A MSZH munkájának segítése

A technika fejlődésének eredményeképpen, főleg a vegyipar, a gyógyszeripar és a biotechnológia területén egyre nagyobb számban születnek olyan találmányok, melyek csak speciális környezetben, speciális eszközökkel és berendezésekkel megvalósíthatók. Az ilyen találmányi bejelentések elbírálásakor sok esetben a hivatali elbírálónak nem áll rendelkezésére olyan eszköztár, amellyel nagy bizonyossággal meggyőződhetne arról, hogy a találmány teljesíti a szabadalmazhatósági kritériumokat. A bejelentő versenytársai viszont jellemzően rendelkeznek ilyen eszköztárral, miáltal képesek a találmány tényleges (fizikai) reprodukálására. Amennyiben a reprodukálás során szerzett tapasztalatok alapján arra a következtetésre jutnak, hogy a találmány valamilyen hiányosságban szenved, következképpen nem szabadalmaztatható, a felszólalás benyújtásával mintegy tájékoztatják az elbírálót, aki így már teljesebb képet kapva hozhatja meg döntését.

Felmerülhet, hogy az észrevétel is hasonló célra szolgál, ezért ez nem indokolná önmagában a felszólalás bevezetését. A felszólalásnak azonban vannak bizonyos előnyei az észrevétellel szemben. Egyfelől az észrevételt tevő nem válik féllé az eljárásban (szemben a felszólalási eljárással), így az eljárás további menetéről nem rendelkezik információval. Másrészt sok esetben igen bonyolult érvrendszert és speciális adatsorokat kell értelmezni, amelynek során az elbíráló számára jelentős segítséget jelenthet az ezeket benyújtó részvétele. A felszólaló pedig figyelemmel kísérheti felszólalása sorsát.

3. A szabadalmak minőségének javulása

Az előző pontban elmondottak alapján a felszólalás intézményének bevezetésével nagyobb biztonsággal megakadályozható lenne olyan szabadalmi bejelentések megadása, amelyek nem teljesítik a szabadalmazhatósági kritériumokat, illetve korlátozhatóak lennének az olyan bejelentések, amelyek csak részben teljesítik. Ez jelentősen javítaná a megadott szabadalmak minőségét, ami növelné a szabadalmak iránti bizalmat. A versenytársak számára sokkal kiszámíthatóbb, biztonságosabb környezet teremtődne.

4. A költségek csökkenése

A felszólalás mint korábbi szűrő jelentősen csökkentené a megsemmisítési eljárások számát is, ami jelentős költségmegtakarítást eredményezhet a versenytársak számára, hiszen a megsemmisítési eljárás költségesebb, mint a felszólalási eljárás. Másrészt hamarabb pi-

acra kerülhetnének az olcsóbb termékek (közismert, hogy a még szabadalommal védett termékek, illetve az oltalmazott eljárással készült termékek ára jellemzően magasabb, mint ugyanezen termékeké a lejárat után), ami a köz számára is előnyösebb, továbbá a felesleges párhuzamos fejlesztések elkerülésével szintén csökkenthetők lennének a költségek.

5. Az engedélyeztetési eljárás időszükséglete nem nő meg jelentősen

Felmerülhet az a kérdés, hogy a felszólalás bevezetése mennyiben hosszabbítaná meg a megadásra irányuló eljárást. Ez igen fontos kérdés, hiszen a felszólalást pontosan azzal az indokkal szüntették meg az 1983. évi 5. tvr.-rel, hogy az engedélyezési eljárást nagyon elnyújtotta. Álláspontunk szerint ez a probléma a javasolt jellemzőkkel bíró felszólalási eljárás esetében nem áll fenn, hiszen azokban az ügyekben, amelyekben nem nyújtanak be felszólalást, a 3 hónapos felszólalásra nyitva álló idő nem hosszabbítja meg számottevően az eljárás idejét, legalábbis a teljes eljárási időtartamhoz (mintegy 3–8 év) viszonyítva. A felszólalás elbírálása – figyelembe véve az MSZH eddigi gyakorlatát megsemmisítési és nemleges megállapítási ügyekben – kb. 1-1,5 évre becsülhető, ami szintén nem minősíthető túlzott elnyújtásnak, figyelembe véve azt, hogy az erre fordított idő semmiképpen sem nevezhető időpocsékolásnak, hiszen mindenki érdeke az, hogy minél jobb minőségű szabadalmak szülessenek.

6. Történeti okok

Végül meg kell említeni, hogy a magyar szabadalmi jog a kezdetektől ismerte a felszólalást. Már az első magyar szabadalmi törvényben, az 1895. évi XXXVII. törvénycikkben szerepelt a felszólalás lehetősége. A tc. szerint ha a bejelentés megfelelőnek találtatott, a bejelentés közzétételét és „felhívási eljárás” megindítását rendelték el. A közzétételtől számított két hónapon belül a bejelentett találmány szabadalmazása ellen felszólalás volt beadható. A felszólalást a szabadalmazhatósági feltételek hiányára hivatkozva bárki, találmánybitorlás, illetve szolgálati/alkalmazotti találmány esetén a sértett fél, illetve jogutódja nyújthatta be. A felszólalást az MSZH bejelentési osztálya bírálta el, a döntés ellen a bírói osztályhoz lehetett felfolyamodni (fellebbezni). A szabadalom megadására nézve a felszólalás és felfolyamodás halasztó hatályú volt.

Ez a rendszer végig megmaradt a törvény életében kisebb változtatásokkal, így például 1949-ben a bírói osztály feladatkörét a Budapesti Ítéltábla, később a Budapesti Felsőbíró-ság, majd a Budapesti Fővárosi Bíróság vette át.

Az ezt követő szabadalmi törvényben, az 1969. évi II. törvényben továbbra is megmaradt a felszólalás lehetősége. Ez bárki számára biztosította a jogot, hogy halasztott vizsgálat esetén az utólagos vizsgálat meghirdetésétől, teljes vizsgálat esetén pedig a közzétételtől számított 3 hónapon belül felszólalást tegyen. Az ügyben eljárást kellett folytatni és ennek eredményétől függően dönteni a megadásról. Látható tehát, hogy bizonyos változások történtek

az előző törvényhez képest: egyfelől a hivatal korábban egy már érdemben elbírált és megadásra érdemesnek ítéltetett találmányi bejelentéssel kapcsolatban folytatta le az eljárást, a 1969. évi II. tv. szerint tulajdonképpen az érdemi vizsgálattal párhuzamosan, azt mintegy kiegészítve megy végbe a felszólalási eljárás; másfelől az eljárás kétfokú volt korábban, ezen tv. szerint csak egyfokú.

A felszólalás történetét tekintve az utolsó jelentős változást az 1983. évi 5. tvr. hozta, mely az akkor hatályos szabadalmi törvényt több ponton is jelentősen módosította (pl. adatközlés bevezetése). Az egyik ilyen módosítással a felszólalást eltörölték. Ennek indokaként az szolgál, hogy nagyon elnyújtja a szabadalom megadására irányuló eljárást. Egyidejűleg bevezették az észrevételt, miszerint a közzétett szabadalmi bejelentéssel kapcsolatban bárki észrevételt nyújthatott be, amit a bejelentés elbírálásánál figyelembe kellett venni. Az észrevétellel kapcsolatban azonban az OTH-nak semmiféle határozatot nem kellett hoznia; az észrevételt tevőt sem értesítette észrevételének sorsáról, mivel az nem vált ügyféllé. Innentől kezdve a felszólalás közel 90 éves létezés után megszűnt a magyar szabadalmi jogban. A jelenleg hatályos szabadalmi törvény, az 1995. évi XXXIII. tv. (Szt.), illetve novellái sem rendelkeztek újbóli bevezetéséről.

A felszólalás történetéből látszik, hogy többféle rendszer is létezett. Az 1969. évi II. tv. szerinti felszólalási eljárás sok esetben felesleges terheket róna az MSZH-ra, hiszen minden esetben le kellene folytatni a felszólalási eljárást, így azokban is, ahol az MSZH álláspontja már eleve elutasító vagy korlátozó (azaz a felszólaló nyitott kapukat dönget). Megítélésünk szerint az első szabadalmi törvényben szereplő felszólalási eljárás a jelenlegi körülmények között megfelelőbb. Ez tulajdonképpen kétfokozatú szűrőt valósít meg: az első szűrő a hivatal, a második a köz, a versenytársak. Egy ilyen szűrőrendszeren sikerrel átkerülő találmány igen nagy valószínűséggel oltalomképes, hiszen a Magyar Szabadalmi Hivatal szaktudása és a versenytársak rendelkezésére álló eszköztár együttesen megfelelő biztosítékot nyújt erre. Másrészt ez a rendszer áll közelebb az európai megoldáshoz (hivatali vizsgálat, ha megfelelőnek ítéltetik a bejelentés, akkor felszólalási lehetőség). Többek között ezért is javasoljuk a javaslat elején vázolt jellemzőkkel bíró felszólalási eljárást

A munkabizottság a fentiek alapján tehát javasolja a felszólalás intézményének a magyar szabadalmi jogba történő mihamarabbi bevezetését a fentebb leírt indokok alapján. A munkabizottság javasolja, hogy ezen tervezetet a Magyar Iparjogvédelmi és Szerzői Jogi Egyesület juttassa el a megfelelő fórumokra, és ott tekintélyét latba vetve képviselje azt.

Budapest, 2005. augusztus 19.

Összeállította: Tar Miklós